

Verzamelgebied Johan Enschedé en Zonen

Deze kop moet iedereen aanspreken lijkt me, het is onmogelijk dat er ook maar een lid van onze vereniging is die niets van Johan Enschedé in zijn verzameling heeft.

Maar ik wil het nu niet hebben over euro's en postzegels. Er zijn nog andere dingen te verzamelen.

- bankbiljetten gedrukt voor andere landen;
- reclaimedrukwerk van Johan Enschedé Security Print;
- informatie over het bedrijf;
- ander (beveiligd) drukwerk. **ä**

Bankbiljetten gedrukt voor buitenlandse afnemers.

De moeilijkheid is niet het vinden van de biljetten zelf, ze zijn ruim voorradig. Ook kopen is geen probleem, ze zijn meestal goedkoper dan Nederlands papiergeld. Nee, de moeilijkheid is om uit te vinden welke biljetten bij Enschedé gedrukt zijn; het staat er zelden op.

Van drukkerij Thomas De La Rue zijn veel exemplaren te vinden met de firmanaam erop, meestal

de goedkopere biljetten. Veel van zulke biljetten kunnen ook zonder de naam van deze drukker herkend worden als typische De La Rue producten.

Producten van Johan Enschedé zijn veel moeilijker te herkennen. Behalve de biljetten van de landen die destijds onderdeel waren van ons Koninkrijk, daarop staat wel steeds de naam Enschedé. Op de recentere biljetten van Suriname nu ook nog.

Achterkant van een biljet van 500 Dram Armenië 1999. (Ook het biljet van 5.000 Dram is hier gedrukt.)

Geen enkele rechtstreekse aanwijzing dat het bovenstaand afgedrukte Armeense 500 Dram biljet gedrukt is bij Enschedé. De planchettes in het papier zijn identiek aan de planchettes van het 100 gulden biljet "Steenuil".

Navraag bij Enschedé levert weinig informatie op. Een enkele keer worden in een interview wel eens wat landen genoemd waar drukwerk aan wordt geleverd.

Vaak zonder duidelijk te zijn of het alleen om postzegels gaat of ook om bankbiljetten. (Bij postzegels kun je je beter afvragen voor welke landen Enschedé niet heeft gedrukt...)

Het geen geheim dat in Haarlem veel bankbiljetten gedrukt zijn voor Israël, maar ik heb nog niemand kunnen vinden die mij met zekerheid kon zeggen welke precies.

Tegenwoordig is het helemaal niet meer zo logisch dat een hele serie van de zelfde drukker komt. Of zoals een woordvoerder van Enschedé het in een interview ooit noemde: "Bij bankbiljetten wordt je uitgewrongen tot op de cent".

Dit is de informatie die ik kreeg op mijn vraag welke "buitenlandse biljetten" gedrukt zijn: "Het is niet altijd geoorloofd de naam van de drukker op het bankbiljet

geplaatst te krijgen. Nationale Banken volgen daarin zo hun eigen beleid.

Wij hebben euro's gedrukt voor verschillende landen in Europa waaronder Nederland en Luxemburg.

Ook wereldwijd is ons bedrijf actief en worden er bankbiljetten gedrukt voor landen in Zuid Amerika, Afrika en Zuid Oost Azië."

Biljet van 10 dollar "millennium note"
Nieuw Zeeland polymeer

Ghana 2000 Cedis

Mondjesmaat is er wel eens wat te vinden, soms in het reclamedrukwerk, dat helaas, ook heel moeilijk verkrijgbaar is voor buitenstaanders.

Daar waar anderen reclamemateriaal zo breed mogelijk verspreiden moet je bij Enschedé veel mazzel hebben om iets te bemachtigen. De informatie, dat de

hier afgebeelde biljetten, bij Enschedé zijn gedrukt heb ik dan ook uit hun reclamedrukwerk.

Australië 5 dollar polymeer

Het enige biljet dat duidelijk herkenbaar is als een Johan Enschedé biljet is deze 10 dollar gedrukt voor Hong Kong. (2002)

Het biljet is ontworpen door een medewerker van de firma, Inge Madlé die zeer geïnspireerd is door ons laatste 10 gulden biljet. Het is een beetje een vreemde eend in de uitgifte van de Hong Kong biljetten.

Ik ga ervan uit dat het alleen gemaakt is als tijdelijke invulling, om tegemoet te komen aan de

kritiek van de mensen dat de ingevoerde munt van 10 dollar te veel van het goede was. Zoals de discussie die in Europa (vooral Italië) gevoerd is om de munt van 2 euro te vervangen door een biljet.

Twee jaar geleden is er een nieuwe serie bankbiljetten van Hong Kong uitgegeven met een aan

elkaar verwant ontwerp. (Erg saai in vergelijking met deze 10 \$)

10\$ Hong Kong

Vervolg op pag. 13

Vervolg van pag 11.

Soms vind je wat ander drukwerk. Bekend bij verzamelaars van imitatiegeld, zijn de biljetten voor het Land van Ooit.

Ook dit "Pennies from heaven" biljet (ontworpen door Doeve), gebruikt als betaalmiddel op een besloten bijeenkomst is bij Enschedé gedrukt (1969).

Bekijk ook eens een boekenbon met een vergrootglas en een uv- lamp, er is meer op te zien dan op veel bankbiljetten.

Informatie over de firma Johan Enschedé is volop te vinden in kranten en tijdschriften wordt alles wat het bedrijf aangaat breed uitgemeten.

Daaraan is goed te merken dat veel mensen geïnteresseerd zijn in "geld". Mysterieus, geheim, spannend, dat geld maken. Maar ook omdat het bedrijf gewoon de absolute top is in drukwerk.

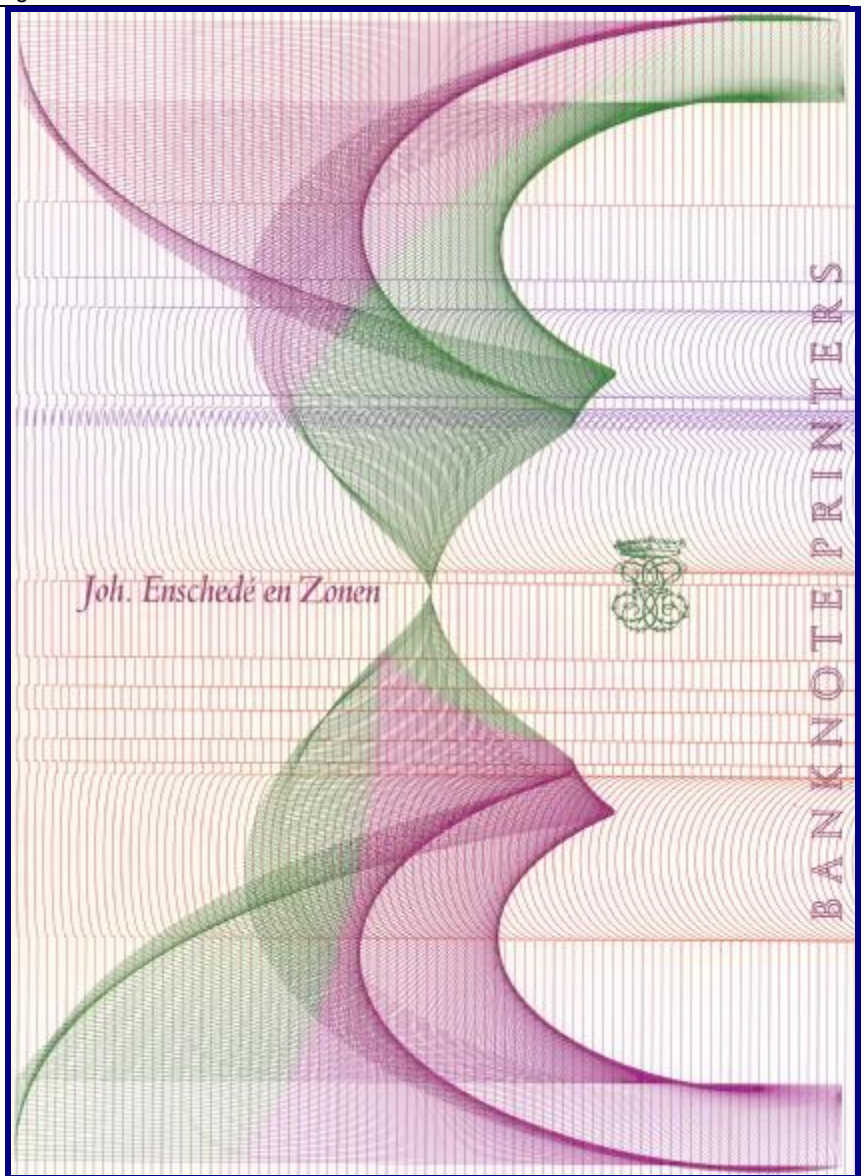
In grafische tijdschriften is elk berichtje van Enschedé meteen nieuws. Je kunt dan ook een leuke map met artikelen, interviews en ach-en-weh (nee, het gaat niet goed met de afdeling Security Print) verhalen vergaren. Mooie achtergrond informatie bij een verzameling bankbiljetten.

Zo lang het nog duurt, want er is (als particulier bedrijf) niet op te boksen tegen de gesteunde staatsbedrijven die onder de kostprijs biljetten drukken. Veel landen laten gesubsidieerd drukken voor anderen om zo de drukkerij in stand te houden, zodat ze bij een volgende order voor eurobiljetten, het zelf weer doen.

Je gaat toch niet toegeven dat je geld misschien beter in een ander land kunt laten drukken. Nationale trots is hierbij groter dan het Europa gevoel en de vrije handel.

Als wij eens een (Europees grond-) wetje afwijzen hebben we er geen verstand van.

Erg jammer voor Johan Enschedé en Zonen en ook een beetje voor mij...

Voorzijde van een reclamefolder Intaglio druk

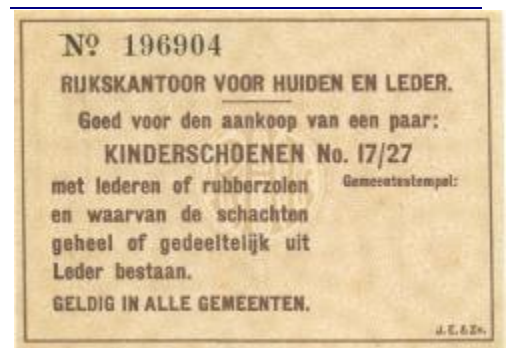
Hoe meer je van het bedrijf weet hoe leuker het wordt.

Zo gaf eens een vals geld drukker (die in 1978 zoveel 100 gulden biljetten vervalste, dat DNB versneld met de 100 gulden snip kwam) aan, dat hij na zijn vrijlating graag bij Johan Enschedé zou gaan werken. Vakmensen onder elkaar.

Jaren later werkte hij weer in zijn eenmansbedrijfje in een Brabants dorp, dus zijn sollicitatie zal op niets uitgelopen zijn.

Mocht er nu misschien toch een (oud)medewerker dit artikel lezen en denken: nou ja voor een dergelijk bevlogen verzamelaar maak ik maar een uitzondering, ik zal hem wat informatie of reclamemateriaal sturen... GRAAG!

Martien van de Ven
Schadewijk 7
5521 NN Eersel
martienvandeven@hotmail.com

Bon voor de aankoop van een paar kinderschoenen. Opdruk J.E.& Zn.